

Уважаеми колеги прокурори и следователи,

В последните години с нарастваща тревога съпреживяваме с Вас разрушителните процеси, дискредитиращи общественото доверие в прокуратурата. За този непоносимо тежък за почтените представители на професията резултат обаче не са виновни непримиримите граждани, които настояват за прозрачно управление на съдебната власт, и в частност на прокуратурата, за независимостта на съда и професионалната самостоятелност на прокурорите от горестоящите им ръководители, от министър-председателя и сенчестите центрове на власт, които разширяват влиянието си поради криминална употреба на публични ресурси. Не бива да не си даваме сметка за очевидното. Гражданите бяха дългогодишни свидетели:

– на самоубийствата на прокурори (върховните прокурори Николай Джамбов и Васил Миков) и неразследваните съмнения за съпричастието на главни прокурори към достигането на този отчаян личностен предел;

– на убийството на върховен прокурор (Николай Колев) и неразследваните обвинения на семейството му за съучастие на главния прокурор (предмет на обсъждане по делото „*Колеви срещу България*”);

– на неразследваните съмнения за съпричастие на главен прокурор към убийство на адвокатка (Надежда Георгиева), станали основание на британски съд да не гласува доверие на българския съд поради недостатъчни фактически и нормативни гаранции за неговата независимост от главния прокурор (по делото за предаването на българската гражданка Калайджиева за наказателно преследване в България);

– на безучастието на прокуратурата при оповестени достатъчно данни, че градски прокурор на София търси помощ от бивш и бъдещ министър-председател за повишаването си в ръководител на апелативна прокуратура, както и данните от същия публично оповестен разговор, че лидерът на управляващата партия е запознат с редица прокурори и тяхната кариерна съдба;

– на признанието, изразено чрез мълчаливо съгласие, на министър-председател за водещата му роля в избора на главен прокурор и наложилото се обществено внушение, че това влияние всъщност представлява реалният избор на главен прокурор, а последвалото гласуване във ВСС е единствено недотам изкусна форма за придаване на все по-изтъняваща привидност на законност;

– на липсата на реакция от компетентната да повдига обвинения институция, когато имаше съмнения за „ръчно управление” на Висшия съдебен съвет от министъра на вътрешните работи, включително при избора на семейната му приятелка (Владимира Янева) за председател на най-големия окръжен съд в страната, а впоследствие – на липсата на реакция по повод на оповестените указания на назначената вече за председател на Софийския градски съд приятелка на министъра на вътрешните работи за това как да бъдат формулирани исканията за използване на специални разузнавателни средства, така че да се заобиколи законът за тяхната ограничена употреба;

– на липсата на реакция относно поредицата публични поругавания на презумпцията за невиновност от висши представители на изпълнителната власт и прокурори по време на ненужни за правосъдието публични арести и унизяване на човешкото достойнство;

– на липсата на реакция за разследване на съмненията за корупция в осветената от медиите, а не от прокуратурата, схема за предоставяне за ползване на имоти на „малоимотни” възходящи и низходящи роднини на съдии от Върховния административен съд и връзката им с Общинския съвет – Приморско;

– на липсата на реакция след оповестена размяна на есемеси на член на Висшия съдебен съвет с министър-председателя, която убеди гражданите в неразклатеното влияние на премиера върху дейността на кадровия орган на съдиите, прокурорите и следователите;

– на липсата на ефективна реакция след оповестената публично постфактум, но не от прокуратурата, информация за срещата на главен прокурор в офиса на член на ръководен орган на партия и бизнесмен, участвал като посредник за организиране на срещата, и с издател на вестник и бизнесмен в момент, когато спрямо дейността на дружествата му се извършва прокурорска проверка, въпреки че издателят сигнализира за оказан върху него недопустим натиск, злоупотреба с власт и търговия с влияние (т.нар. в медиите случай “ЦУМ-гейт”);

– на липсата на реакция на изявлението на настоящия главен прокурор по обществената телевизия, че в последните пет години системата за разпределение на делата не е осигурявала случайния избор на съдия („Все едно не сме имали правосъдие 5 години.“);

– на неадекватна от гледна точка на базисните професионални стандарти за разследване на корупция реакция на прокуратурата да разследва сигнала на съдия, че дело с голям имуществен интерес, възложено му за разглеждане на принципа на случаен подбор, е било „иззето“ от председател на съд;

– на липсата на реакция на признанията на бившите председатели на Софийския районен и Софийския апелативен съд за влиянието на Делян Пеевски в предварителния подбор на структуроопределящи съдилища;

– на липсата на професионална оценка на факта, че двама от членовете на Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет, които гласуваха за главния прокурор Иван Гешев, след това станаха негови заместници. Властовата корупция може да има различни лица и едно от тях е последващото „удостояване“ с висока кадрова позиция.

Гражданите не можеха да не забележат факта, че редовите прокурори не реагираха, когато бяха разлепени приживе некролози на член на Висшия съдебен съвет, избран от самите прокурори (Камен Ситнилски).

Не можеше да остане незабелязана и липсата на реакция на прокуратурата, когато с окончателен съдебен акт на Върховния касационен съд беше прието, че следовател, впоследствие – ръководител на следствена служба (Петьо Петров), е подбудил магистрат към престъпление. Не се съмняваме, че Вие, които сте истински професионалисти, знаете отлично, че подстрекателството към престъпление нарушава съществено правото на справедлив процес на провокирания гражданин по чл. 6 ЕКПЧ, т.е. основната функция на съдебната власт по осъществяване на справедливо правосъдие. Именно поради това, че сте истински професионалисти, много добре знаете, че „общественият интерес от борбата с престъпността не може да оправдае събирането на доказателства, получени чрез подстрекателство към извършване на престъпление“, а задачата на органа на разследването е „да предотврати и разследва престъплението, а не да го предизвиква“ (решение на ЕСПЧ от 23.10.2014 г. по делото *Фурхт срещу Германия*). Липсата на професионална реакция и каквато и да било етична

оценка на поведението на г-н Петров не може да не бъде разглеждана от гражданите в контекста на бездействието на прокуратурата да провери публично оповестени твърдения за актуалното му влияние върху правоохранителните органи и конкретни прокурори за изнудване на бизнесмени и незаконно присвояване на търговски предприятия и имущество (т. нар. в медиите казус „Осемте джуджета“).

Липсата на реакция, която да даде ясен знак на обществото за категорично разграничаване от властовото беззаконие, неминуемо се връща като бумеранг и води до следващи падения. Тази липса на реакция проправя път за кариерно израстване на прокурори, които обслужват частни интереси, не владеят професията, не разполагат със силата на знанието, поради което прибъгват до инструментариума на насилието и страха, не притежават нравствени качества да направят безусловно ясното за здравия разум отграничение между фундаментално важното за правовата държава уважение към презумпцията за невинност на всеки гражданин, обвинен по неприключило наказателно производство, и прозрачността на публичната власт.

За съжаление изброяването на срамните факти на бездействие, двоен стандарт и очевидно погазване на конституционно защитени права и принципи, водещи до обезличаването на прокурорската институция като орган за защита на законността, не е изчерпателно. Припомняме част от събитията през последните две десетилетия, за да стане ясно, че не е възможно те да са останали незабелязани от обществото. Напротив – именно такива събития формират обществената памет и трайната нагласа на гражданско недоверие и нетърпимост към процесите на противоконституционното овладяване на прокуратурата. Опасността, която изтъквахте, когато изразявахте несъгласието си с разделението на Висшия съдебен съвет на две самостоятелни професионални колегии – че ще се стигне до изваждането на прокуратурата от независимата съдебна власт и до поставянето ѝ в пряко подчинение на изпълнителната власт, фактически е реализирана без промяна на Конституцията.

Тревожен факт е, че прокуратурата вече разполага и със силов инструментариум (правомощията на Бюрото за защита да използва оръжие по пряко разпореждане от главния прокурор), който поначало е присъщ на изпълнителната власт, защото тя може да бъде контролирана от Народното събрание. Така беше създадено своеобразно паравоенно образувание, което вече застрашава гражданския мир и правовата държава, защото не

кореспондира с адекватен механизъм за възпиране. Силовите действия по принудително навлизане и извършване на претърсване в Президентството на Република България са абсолютно неприемливи в правовата държава. Знаем, че няма нужда да убеждаваме Вас, истинските професионалисти, че разследването на твърдените престъпления е допустимо и обективно възможно без противоконституционно уязвяване на президентската институция.

Уважаеми колеги, с разделението на Висшия съдебен съвет съдиите не Ви изоставиха на произвола на вашите назначени на принципа „Ти си го избра“ административни ръководители, както някои от Вас ни упрекуват. Това беше единственият начин да се постави жизнено необходимото за правовата държава и за укрепването на гражданското общество начало на еманципирането на съда от силовата власт и на дефиниране на механизмите за носене на отговорност за облика и дейността на прокуратурата от нейните политически инженери. Ние никога няма да се превърнем в безразлични наблюдатели на състоянието на институцията, в която мнозинството почтени прокурори и следователи полагат неимоверни усилия да изпълнят професионалния си дълг по възложените им дела. Това обаче съвсем не е достатъчно за защита на обществения интерес, професионалното достойнство и добро име, за възможността да се понесе отговорност за разрушеното доверие в институцията. Съзнаваме колко е уязвимо служебното положение на редовите прокурори и следователи, поставени в трудната дилема – дали да са лоялни на вътрешнослужебната йерархия или да изпълнят закона. Но винаги има начини за изразяване на съпротива и за промяна. Помним как в мандата на главния прокурор Никола Филчев беше създадена алтернативна прокурорска организация. Помним и опитите на редовите прокурори да излъчат алтернативни кандидатури за членове на предходния Висш съдебен съвет. Убедени сме, че и сега съсловието има достатъчно сили, воля и компетентност да изиска и наложи промяна в управлението на прокуратурата. От собствения си опит на дългогодишно отстояване на съдийската независимост знаем, че в дискредитираната държава, която дава признаци на постъпателно мафиотизиране отвътре, гражданското общество е единственият автентичен източник на овластяване и подкрепа. Не позволявайте да Ви противопоставят на гражданите!

Не се оставяйте да Ви обезкуражат и пропагандните тези, че борбата за съдебната власт е партийен въпрос. Не само защото е цинично тази

позиция да се налага от представители на управляващите, които се държат така, сякаш цивилизацията няма значение. А поради това, че въпросът за структурата и съдържанието на съдебните институции е въпрос на политика, за която отговорност носи публичната власт. Ние с Вас не сме обекти, а субекти на реформата и сме призвани с професионалните си биографии да не позволим подмяната на нейните цели и задачи. Убедени сме, че формулираните граници на легитимност на съдийския активизъм в решението *Lopez Lone и други срещу Хондурас* на Интерамериканския съд по правата на човека в пълна степен е валидно и за прокурорите в битката им за правото и за защита на професионалната идентичност: „В моменти на конституционни кризи, обществени сътресения и радикални социални трансформации активната роля на съдиите е от съществено значение за утвърждаване демократичния ред. В моменти на тежки кризи на демокрацията нормите, които обикновено ограничават участието на съдиите в обществения живот, не са приложими към действията им в защита на правовия ред”. Валидни за Вас са и думите на лорд Томас – председател на Върховния съд на Великобритания, казани през 2015 година: „Необходими са силно лидерство в съдебната власт и ангажираност. Съдиите не могат да очакват другите да направят необходимото за защита на съдебната власт и правосъдната система. Изискват се активни действия от страна на съдиите.”

Уважаеми колеги, призоваваме Ви да дадете публичен израз на възмущението си от дългогодишната злоупотреба с прокуратурата! Да поемете лидерството в защита на професионалното си достойнство и да изразите недвусмислено ясна позиция по отношение на ценностите, методите и компетентността на сегашното административно ръководство на институцията! Убедени сме, че наред с нашата подкрепа ще срещнете подкрепата и на останалите юридически професии, на завършващите студенти в юридическите факултети, които търсят потвърждение в нашите дела, че правото е най-силното човешко постижение за постигане на мир и справедливост.

14 юли 2020 г.

Управителен съвет на
Съюза на съдиите в България